

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION

MINISTRY OF
ECONOMY
OF UKRAINE

ПЛАН ВПРОВАДЖЕННЯ

ПРАКТИЧНІ КРОКИ РЕАЛІЗАЦІЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ НОРМАТИВНОЇ
БАЗИ СТАНДАРТІВ І ТЕХНІЧНИХ РЕГЛАМЕНТІВ ДЛЯ ЗЕЛЕНОЇ
РЕКОНСТРУКЦІЇ УКРАЇНИ

Подяки

Цей документ підготувала Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО). Розроблений спільно з Міністерством економіки України та Українським агентством зі стандартизації (УАС). Він базується на роботі міжнародних та національних експертів.

Робота була реалізована за підтримки Швейцарії через Державний секретаріат з економічних питань (SECO) та Федеральне міністерство економічного співробітництва та розвитку Німеччини (BMZ).

2024 Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку. Цей документ був підготовлений без офіційного редагування з боку Організації Об'єднаних Націй. Позначення та виклад матеріалу в цьому документі не означають висловлення будь-якої думки з боку Секретаріату Організації Об'єднаних Націй з промислового розвитку (ЮНІДО) щодо правового статусу будь-якої країни, території, міста чи району її органів влади, або щодо делімітації їхніх кордонів чи меж, або щодо їхньої економічної системи чи рівня розвитку. Такі терміни, як «розвинені», «індустріально розвинені» та «країни, що розвиваються», призначені для статистичних цілей і не обов'язково виражають судження про стадію, досягнуту конкретною країною або регіоном у процесі розвитку. Згадування назв компаній або комерційних продуктів не означає їх схвалення з боку ЮНІДО. Незважаючи на те, що було докладено значних зусиль для забезпечення точності представленої інформації, ні ЮНІДО, ні її держави-члени не беруть на себе жодної відповідальності за наслідки, які можуть виникнути в результаті використання цього матеріалу.

План впровадження Національної нормативної бази передбачає конкретні дії щодо використання стандартів і технічного регламенту для зеленої реконструкції України. Його мета – зміцнення системи інфраструктури якості України, зокрема, просування стандартів та орієнтація на технічні регламенти у проєктах післявоєнної відбудови.

Україна опинилася на роздоріжжі: або відновлювати інфраструктуру старими методами, як це робилося раніше, або стійким способом, застосовуючи екологічні стандарти, найпередовіші практики та найсучасніші технології. Масштабні зусилля з реконструкції країна могла б використати як трамплін для сталого розвитку. Адже якщо ґрунтуватися на принципах стійкості, реконструкція в змозі подолати великий вуглецевий слід, зменшуючи потенційний вплив на клімат і підвищуючи ефективність використання енергії та ресурсів.

З огляду на зростання глобальної обізнаності про наслідки зміни клімату удосконалений міжнародний досвід, знання та передові практики з економіки замкнутого циклу, вуглецевої нейтральності та декарбонізації були кодифіковані в міжнародних стандартах. Коли ці стандарти використовуються як основа або для підтримки технічних регламентів, вони є ключовим елементом у визначенні специфікацій державних і приватних інвестиційних проєктів, державних закупівель, надання послуг та управління ними.

ЮНІДО спільно з Міністерством економіки України розробили Національну нормативну базу стандартів і технічних регламентів зеленої реконструкції України (ННБ). ННБ робить ефективний внесок у зелену реконструкцію основної інфраструктури, об'єктів, послуг та управління ними шляхом впровадження принципів сталого розвитку в національні стандарти та обов'язкові технічні регламенти. Робота над цією метою водночас сприятиме наближенню України до європейського ринку та його вимог.

Вступ.....	1
Анотація.....	4
1. Основні розробки та потреби в стандартах і технічних регламентах для зеленого відновлення України	5
1.1. Основні моменти розвитку регуляторної політики щодо технічних регламентів і стандартів.....	6
1.2. Представлення Національної нормативної бази для зеленої реконструкції України.....	7
1.3. Ключові прогалини та можливості зеленої реконструкції з погляду технічних регламентів і стандартів.....	9
2. План впровадження: бачення, цілі та дії	11
2.1. Загальна стратегія розв'язання питань сталого розвитку в стандартах і технічних регламентах.....	12
2.2. Заходи та цілі плану реалізації ННБ.....	13
2.2.1. Напрямок 1. Картування та встановлення пріоритетів із визначенням, структуруванням та складанням повного переліку стандартів і ТР для зеленої реконструкції України.....	14
2.2.2. Напрямок 2. Залучення ключових національних партнерів і зацікавлених сторін та підвищення їх обізнаності щодо цих стандартів за підтримки відповідних міжнародних організацій і донорів.....	18
3. Узгодження плану впровадження з іншими політиками та ініціативами	21
3.2. Інші актуальні національні й галузеві програми та ініціативи у сфері стандартів та зеленої реконструкції в Україні.....	22
3.2. Програми ЮНІДО та інших міжнародних організацій (і донорів), що сприяють зеленій реконструкції в Україні (особливо пов'язані з QI / ТР та стандартами).....	23
Словник термінів	25
Додаток А. Перелік стандартів у Національній нормативній базі	27
Додаток В. Перелік технічних комітетів у пріоритетних секторах для навчання та професійного розвитку	29

Цей документ є **планом впровадження Національної нормативної бази стандартів і технічних регламентів для зеленої реконструкції України (ННБ)**. Метою плану є надання уряду України та відповідним національним і міжнародним зацікавленим сторонам керівництва щодо реалізації порядку денного високого рівня, визначеного ННБ.

План впровадження складається з **3 розділів** (див. рис. 1):

Рисунок 1. Розділи документа щодо плану впровадження

1 Основні розробки та потреби в стандартах і ТР

Розділ 1 підсумовує основні зміни та потреби в стандартах і технічних регламентах для зеленої реконструкції в Україні. Він також представляє Національну нормативну базу із зазначенням основних компонентів і настанов.

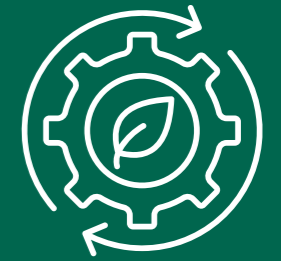
2 План впровадження: бачення, цілі та дії

Розділ 2 подає загальну стратегію впровадження для розв'язання проблем сталого розвитку в стандартах і технічних регламентах, включно з детальним переліком коротко- і середньострокових заходів, а також визначенням ключових залучених установ і конкретних цілей, яких необхідно досягти. Розділ завершується практичними підходами для кожного пріоритетного сектора.

3 Узгодження плану впровадження з іншими політиками та ініціативами

Розділ 3 представляє синергію, ключові національні документи та програми, що впроваджуються ЮНІДО та іншими донорами в Україні, які підтримують зелену реконструкцію в країні, зважаючи на державну інфраструктуру якості.

Анотація

Важливо зазначити, що План впровадження є частиною серії додаткових документів, які будуть використовуватися спільно для ефективного керівництва національними зацікавленими сторонами в Україні щодо використання стандартів і технічних регламентів для зеленої реконструкції у країні.

1

Основні розробки та потреби в стандартах і технічних регламентах для зеленого відновлення України

1.1. Основні моменти розвитку регуляторної політики щодо технічних регламентів і стандартів

Україна – сучасна східноєвропейська країна, яка з 24 лютого 2022 р. перебуває під величезним економічним, політичним і соціальним тиском через повномасштабне вторгнення Росії. За даними Третього звіту Світового банку (2024)¹ з оперативної оцінки збитків і потреб України (RDNA3), що охоплює період з 24 лютого 2022 р. по 31 грудня 2023 р., прямі збитки у державі сягнули **майже 152 млрд дол. США**, причому найбільше постраждали житлово-комунальне господарство, транспорт, торгівля та промисловість, сільське господарство та енергетика. Отже, станом на 31 грудня 2023 р. потреби у відновленні та реконструкції оцінюються майже у **486 млрд дол. США**, враховуючи (амбітний) 10-річний період для їх задоволення (Світовий банк, 2024). Ці потреби охоплюють критичні кроки для короткострокового відновлення, а також середньострокову реконструкцію, яка **найкраще відповідає сучасним, низьковуглецевим і кліматично стійким стандартам** і яка (де це доречно і можливо) виключає потреби, що вже задовольняються коштом державного бюджету України або партнерів і міжнародної підтримки.

Після початку війни Україна висунула програму “План відновлення та розвитку України” («План відновлення»), який має на меті отримати переваги від зусиль з відновлення та забезпечити, щоб усі зусилля керувалися і слугували плацдармом для сталого розвитку й зеленого переходу, що підтримує процеси інтеграції з ЄС. План відновлення вперше був представлений на **Міжнародній конференції з питань відновлення України (URC)**² у Лугано в липні 2022 р. Він був ухвалений міжнародними партнерами у формі “Декларації Лугано”. Документ створив рамки для політичного процесу, який має спрямувати відбудову України³. Це був важливий імпульс, який скерував увагу на майбутнє, процес реконструкції та необхідні інвестиції. Підсумковий документ⁴ URC-2022 висвітлив низку дій, вітаючи інноваційні підходи до відновлення, як-от **перехід на зелену енергетику**, цифрову трансформацію, національне та міжнародне інноваційне й стале фінансування, включаючи використання можливого відшкодування, внески приватних донорів та приватного сектора. Таким чином, план відновлення заснований на принципах **зеленої реконструкції**, може допомогти Україні подолати великий вуглецевий слід, зменшити вплив на клімат і пов’язані з кліматом наслідки війни, підвищити ефективність використання енергії та ресурсів, а також усунути поточні прогалини в стандартах і технічному регулюванні, допомагаючи країні пришвидшити інтеграцію з ЄС.

Для досягнення мети зеленої реконструкції в Україні вкрай **важливо ухвалити та ефективно впроваджувати нові екологічні практики, кодифіковані в міжнародних стандартах**. Включені до технічних регламентів, вони є ключовими у визначенні специфікацій державних і приватних інвестиційних проєктів, послуг та управління

ними. Тож дотримуючись встановлених норм і найкращих практик щодо екологічних стандартів, Україна зможе відновитися як сильніша, стійкіша країна, яка буде краще оснащена, щоб протистояти будь-яким майбутнім викликам.

З погляду контексту для технічного регулювання й стандартів, пов’язаних із переходом на “зелену” територію, Україна успадкувала свою національну інфраструктуру якості (NQI) від Радянського Союзу, але після здобуття незалежності у 1991 р. почала відповідати мінливій політичній, соціальній та економічній структурі, обумовленій міжнародними торговими угодами. Тож згідно з Оцінкою Світового банку щодо недоліків NQI України (від 2017 р.) структура NQI України відповідала прийнятій міжнародній практиці та не мала серйозних проблем щодо міжнародного визнання її різних елементів.

Однак існує низка потреб, які має Україна стосовно використання відповідних ТР і стандартів. Деякі вузькі місця, пов’язані зі **стандартами й ТР**, слід розглядати, з одного боку, з погляду пострадянської інфраструктури, де багато стандартів і правил керувалися державними постановами, а з іншого – через хвилю останніх подій, як-от відповідність та узгодження з правилами ЄС, впровадження та ухвалення багатьох міжнародних та європейських (добровільних) стандартів ISO, IEC, CEN та CENELEC. Однак для швидкого ухвалення все ще потрібно переконатися, що стандарти є широко доступними й впроваджуються на практиці, що вимагатиме зусиль у розбудові потенціалу та підвищенні обізнаності, а також перекладу українською мовою.

Отже, розроблення Плану **впровадження стандартів** і технічних регламентів зеленої реконструкції України, який базується на **Національній нормативній базі** (розробленої як основа для відображення можливостей щодо стандартів і технічних регламентів зеленої реконструкції України), відбувається в загальному контексті трьох основних напрямів (див. рис. 2):

- 1) **інтеграція з ЄС** та необхідність розгляду поточних європейських та світових найкращих практик зеленого будівництва для керівництва та, де це необхідно, їх визнання;
- 2) **план відновлення України**, який встановлює головні засади для нарощування потужності промисловості через стійкість, відновлення, модернізацію та зростання;
- 3) **стандарти та технічні регламенти** розглядаються як основа для ініціатив реконструкції, що підтримують зелену реконструкцію.

1 <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099021324115085807/pdf/P1801741bea12c012189ca16d95d8c2556a.pdf>
 2 <https://www.urc-international.com/urc-2022>
 3 <https://www.technopolis-group.com/opportunities-for-green-recovery-in-ukraine/>
 4 https://www.eda.admin.ch/content/dam/eda/en/documents/aktuell/dossiers/urc2022_lugano-declaration.pdf

Рисунок 2. Загальний контекст поточної ініціативи щодо зеленої реконструкції в Україні

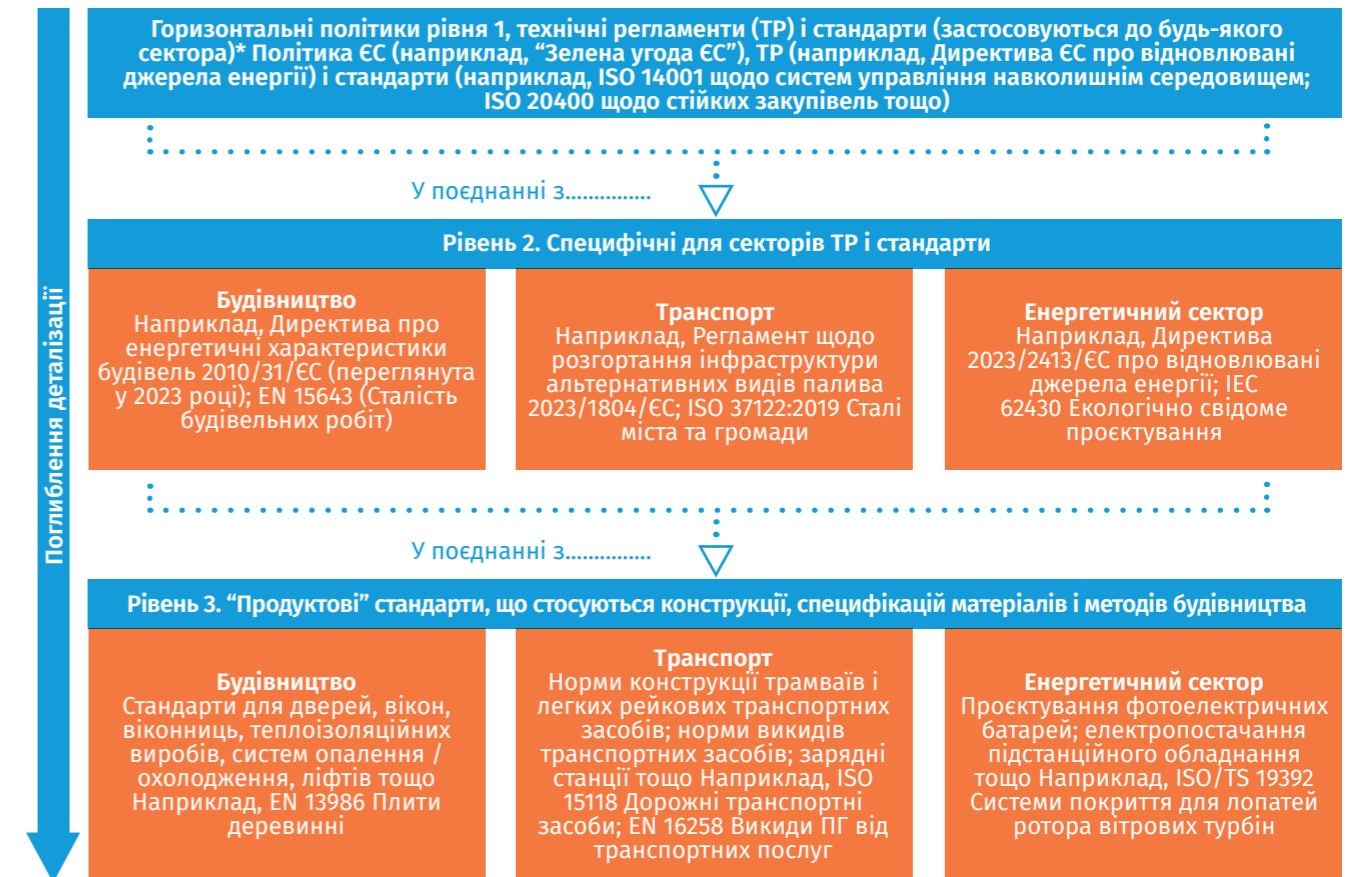
1.2. Представлення Національної нормативної бази зеленої реконструкції України

Зважаючи на величезну кількість технічних регламентів і стандартів, які стосуються зеленої реконструкції України, першим кроком було їх систематизувати та проілюструвати. Це те, що було зроблено (систематично структуровано) з огляду на представлений вище контекст. Результатом стало розроблення **Національної нормативної бази зеленої реконструкції України, яка має слугувати** основою для використання стандартів і технічних регламентів як засобу підтримки України та її установ у зусиллях щодо зеленої реконструкції. План впровадження також встановлює свої принципи щодо ННБ. Тож, перш ніж перейти до бачення та конкретних дій для Плану впровадження,

зроблено короткий огляд ННБ з більш детальною інформацією, представленою в документі щодо самого ННБ.

Основу ННБ представлено на рис. 3, який охоплює зелені стандарти та правила. Система також підходить **для двох перших сценаріїв**, з якими стикається Україна в межах зеленої реконструкції та зеленої трансформації, а саме: повна реконструкція зруйнованої інфраструктури та відновлення / реконструкція частково зруйнованої інфраструктури (до уваги не береться модернізація інфраструктури, яка не постраждала від війни).

Рисунок 3. Запропонована структура технічних регламентів і стандартів для зеленої реконструкції України

* Законодавча база: закони України "Про технічні регламенти та оцінку відповідності"; "Про стандартизацію"; наказ Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства від 22.01.2021 № 125 "Про затвердження Правил формування переліків національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів"

ННБ складається з кількох вимірів: (1) рівень деталізації; (2) ієрархія вимог; (3) секторальний пріоритет; (4) підгрупи для деяких секторів.

Рівень деталізації

По-перше, вона структурована з погляду рівня деталізації від більш загальних технічних регламентів і стандартів, включених до рівня 1, до більш пов'язаних із галуззю та навіть продуктами – рівні 2 і 3:

- **рівень 1** належить до стандартів і технічних регламентів, які є загальними за своєю природою і можуть бути застосовані до будь-якого сектора, включеного в зусилля з реконструкції;
- **рівень 2** охоплює стандарти й технічні регламенти, які застосовуються в окремих секторах. На рис. 3 наведено деякі приклади для трьох секторів, які наразі є пріоритетними в цій ініціативі, але подібний підхід можна застосувати майже для будь-якого сектора;
- **рівень 3** є ще більш конкретним і стосується стандартів та технічних регламентів для **підгруп, як-от дизайн, специфікації матеріалів ("продукту") і методи будівництва** (див. пункт про підгрупи нижче), які будуть використовуватися під час процесу реконструкції.

Ієрархія вимог

По-друге, рівні, показані на рис. 3, є кумулятивними за своєю природою, але на кожен рівень накладаються різні ієрархії стандартів і технічних регламентів, які можуть застосовуватися або не застосовуватися. Їх можна підсумувати так:

- **"обов'язкові вимоги"**. Вихідною точкою, звичайно, є те, що будь-яка реконструкція (зелена чи інша) повинна проводитися відповідно до чинних українських технічних регламентів та відповідних стандартів;
- **"бажані вимоги"** означають, що розроблення ННБ враховує той факт, що зелені ініціативи самі собою є метою, що швидко змінюється, навіть у самому ЄС. Наприклад, щоб підвищити енергетичну ефективність будівель, ЄС створив законодавчу базу, яка включає Директиву про енергетичні характеристики будівель 2010/31/ЄС (переглянута у 2023 р.) і Директиву про енергоефективність 2023/1791/ЄС. Можливо, деякі з цих технічних регламентів ЄС не були офіційно ухва-

лені до моменту початку процесу реконструкції. Проте було б розумно взяти їх до уваги, навіть якщо вони не є обов'язковими;

- **“добровільна”** вимога та/або керівні стандарти, які самі собою можуть не бути обов'язковими (і не мають бути обов'язковими шляхом посилання в технічних регламентах). Проте є сенс застосовувати, посилатися на ці стимули для застосування цих стандартів (для всіх трьох рівнів, згаданих вище) в разі державних закупівель, бо це є життєво важливим, якщо ініціатива реконструкції буде справді зеленою. Та, ймовірно, для впровадження цих стандартів потрібно ухвалити складні рішення та йти на компроміси, зважаючи на наявність постачальників, які можуть виконати їх у термінових графіках і масштабах.

Секторальний пріоритет

По-третє, ННБ зосереджується на 3 основних секторах, а потім на групах продуктів. Сектори для сфери застосування ННБ були обрані шляхом **поглиблених консультацій з національними та міжнародними зацікавленими сторонами**, доповнених доказами, отриманими в результаті **кабінетного дослідження**⁵. Вибрані такі сектори (додаткову інформацію див. у додатку В):

1) Будівництво та житлове будівництво:

- правила будівельних робіт (обов'язкові) та добровільні положення, які можуть застосовуватися до будівельних робіт. Це також включає зобов'язання, що випливають з Директиви ЄС про енергетичні характеристики будівель;
- будівельні вироби, що поділяються на декларації про характеристики продукції, які охоплюють теплові характеристики, екологічні показники та вміст / виділення небезпечних речовин, а також енергоефективність у виробничому процесі;
- прилади / обладнання, що використовується в будівлях, з аналізом наслідків наблизення або імплементація Україною збірки нормативних вимог щодо екологічного дизайну та енергетичного маркування.

2) Енергетика: відновлювана енергетика, яка поділяється на більш масштабне виробництво для України

загалом (згідно з Директивою ЄС про відновлювані джерела енергії) та місцеве виробництво, пов'язане з окремими будівлями, що стосується визначення будівель з майже нульовим і нульовим енергоспоживанням відповідно до Директиви про енергетичну ефективність будівель.

3) Транспорт і техніка: міський транспорт, враховуючи ухвалення вимог Директиви ЄС про енергетичні характеристики будівель разом із загальними заходами, спрямованими на сприяння більш стійкому міському транспорту.

Це не означає, що інші сектори не повинні розглядатися для зеленого відновлення та реконструкції в Україні. Навпаки, галузева спрямованість може бути розширена далі. Однак, враховуючи вищевикладене, розроблена ННБ зосереджена на 3 згаданих секторах.

Підгрупи

І нарешті, у межах рівня 3 проєктування для будівельного сектора є, ймовірно, найважливішим елементом, який слід враховувати, оскільки він формує вихідну точку для впровадження зелених ініціатив у процес реконструкції. Існує багато глобальних ініціатив, зокрема, кодекси, правила, міжнародні, регіональні та національні стандарти, а також добровільні стандарти сталого розвитку та передові практики, спрямовані на проєктування сталого житла, транспорту та систем виробництва / розподілу енергії. Однак важливо брати до уваги доцільність пошуку джерел для ефективної реалізації різних дизайнів проєкту, головним чином з погляду наявних людських, матеріальних і фінансових ресурсів у необхідні часові межі. Ієрархія вимог, згадана вище, може бути корисним посібником для визначення пріоритетності вимог, які застосовуються на практиці.

У межах ННБ розроблено вичерпний перелік стандартів і технічних регламентів, які підтримують зелену реконструкцію в Україні. Ці стандарти й правила представлені в додатку А. В ньому наведені деякі відповідні міжнародні (ISO та IEC) і регіональні (CEN / CENELEC) стандарти, а також деякі добровільні стандарти сталого розвитку (VSS), які не підпадають під егіду національних органів стандартизації, наприклад UAS. Перелік аж ніяк не є вичерпним, але він є відправною точкою для створення екологічних стандартів для зеленої реконструкції України.

1.3. Ключові прогалини та можливості зеленої реконструкції з погляду технічних регламентів і стандартів

Після розроблення ННБ стало очевидно, що існує великий спектр міжнародних та регіональних стандартів, які стосуються зеленої реконструкції України. Однак більшість з них є стандартами стратегічного рівня або горизонтальними, які охоплюють широкий спектр дисциплін. До них належать:

- загальні стандарти сталого розвитку, як-от ISO 26000 (Соціальна відповідальність), ISO 20400 (Стійкі закупівлі) і більш конкретні, наприклад ISO 21928-2 (Показники стійкості будівельних робіт);
- стандарти системи менеджменту, як-от ISO 9001 (Якість), ISO 14001 (Екологічність) та ISO 50001 (Енергоефективність);

- стандарти, пов'язані з вимірюванням впливу на навколишнє середовище та інші відповідні питання, як-от IWA 42:2022 (Рекомендації Net Zero), ISO 14044 (Екологічна оцінка життєвого циклу), EN ISO 14067 (Кількісна оцінка вуглецевого сліду);
- тут не згадуються, але з фінансового (донорського) погляду, мабуть, будуть доречні стандарти, що стосуються зелених фінансових інструментів, як у серії ISO 14030.⁶

Однак є кілька **суттєвих прогалин**:

- передусім **у стандартах на продукцію, що описують критерії для конкретних матеріалів і методів виробництва**, які будуть потрібні для реконструкції України (наприклад, що таке зелений цемент, бетон, сталь тощо). Це створює дилему для Агентства стандартизації України (УАС): розроблення таких “приписувальних” стандартів зазвичай не вважається належною практикою стандартизації (тим паче з погляду належної практики регулювання, якщо їх слід включити до технічних регламентів);
- **є прогалини в моніторингу та недостатня координація в ухваленні** гармонізованих стандартів з метою застосування пріоритетних технічних регламентів;
- як уже згадувалося, в обміні та підвищенні обізнаності серед національних зацікавлених сторін (особливо орієнтованих на експорт) щодо застосування / використання цих стандартів і ТР.

Отже, ННБ запропонувала кілька рекомендацій для розгляду:

- Дотримуватися поглядів сталого розвитку в усіх контрактах про державні закупівлі та визначати матеріали, методи будівництва та критерії впливу на навколишнє середовище, які будуть використовуватися.
- Центральним органам виконавчої влади забезпечити моніторинг впровадження стандартів на основі ННБ у

пріоритетних галузях (розробити й запровадити процедури моніторингу на основі найкращих європейських практик)

- Для того, щоб УАСу або іншому зацікавленому національному партнеру надати навчальний матеріал на основі ННБ, що описує, як питання стійкості можуть бути включені в ініціативу реконструкції та як можуть сприяти різні стандарти, згадані в цьому звіті.

Важливо **оцінити потреби** у метрологічних, акредитаційних, оцінювальних можливостях та ринковому нагляді для підтримання ініціативи зеленої реконструкції. Вони, ймовірно, мають охоплювати таке:

- ТК, що розробляють стандарти;
- випробувальні та калібрувальні лабораторії, акредитовані для відповідних сфер;
- акредитовані органи валідації та перевірки екологічних декларацій (як-от вуглецевий слід, енергоефективність тощо);
- органи сертифікації, визнані для VSS, як-от Лісова наглядова рада (FSC) та Програма схвалення лісової сертифікації (PEFC) тощо;
- посилення можливостей ринкового нагляду, щоб зусилля з реконструкції відповідали всім необхідним технічним нормам;
- інспекційні органи з відповідними сферами акредитації для підтримання вищезазначеного.

Центральним органам виконавчої влади потрібно активізувати роботу зі складання переліків національних стандартів для застосування технічних регламентів та подання до національного органу стандартизації відповідних пропозицій щодо розроблення таких національних стандартів.

5 Основними в огляді були такі документи: Швидка оцінка завданої шкоди та потреб на відновлення в Україні // Звіт Світового банку про Україну: Лютий 2022 — урідень 2023, <https://documents1.worldbank.org/curated/en/099184503212328877/pdf/P1801740d1177f03c0ab180057556615497.pdf>; Фонд розвитку України (UDF), https://global-uploads.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/64931249dc66515444cf9379_BlackRock_FMA_Ukraine_Development_Fund_DFI_for_the_reconstruction.pdf та пріоритетні сфери, перелічені в додатку III Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

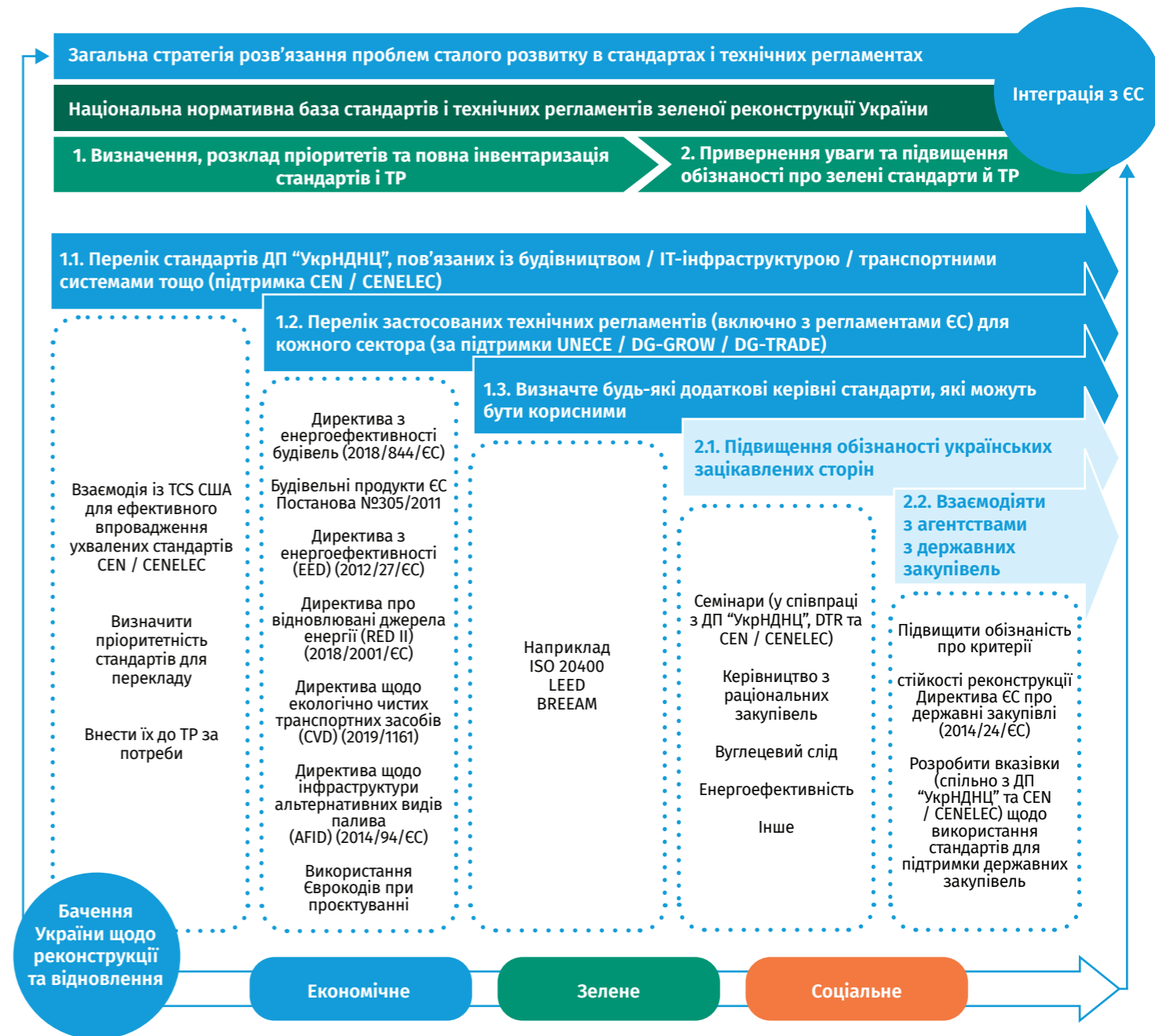
6 ISO 14030-1 Оцінювання екологічної результативності. Зелені боргові інструменти. Процеси, пов'язані з зеленими облігаціями; ISO 14030-2 Процеси, пов'язані із зеленим кредитуванням; ISO 14030-3 Таксономія (інвестиційних категорій) та ISO 14030-4 Вимоги програми верифікації.

2 План впровадження: бачення, цілі та дії

2.1. Загальна стратегія розв'язання питань сталого розвитку в стандартах і технічних регламентах

У результаті ННБ також запропонувала низку заходів для підтримання національних зацікавлених сторін у країні щодо впровадження стандартів і технічних регламентів, пов'язаних із зеленою реконструкцією в Україні. Ці заходи були встановлені як два основних компоненти / напрями (з підетапами), що формують загальну стратегію зусиль із зеленої реконструкції в стандартах і технічних регламентах в Україні (див. рис. 4).

Рисунок 4. Загальна стратегія зусиль із зеленої реконструкції у стандартах і ТР в Україні

Стратегія встановлює ННБ зі стандартів і технічних регламентів зеленої реконструкції в Україні (див. розділи вище), яка пропонує два основних напрями для стратегії:

- 1) **Напрямок 1: відображення та встановлення пріоритетів із визначенням, структуруванням та складанням повного переліку стандартів і ТР для зеленої реконструкції України.** Це є досить вичерпне завдання для створення повного переліку стандартів і технічних регламентів, які повністю узгоджені (враховуючи пріоритет) з європейськими директивами та міжнародними стандартами. Для цього потрібна тісна співпраця із CEN / CENELEC та ISO. Одним з викликів буде адаптація до директив ЄС, що зумовить потребу постійного перегляду нормативної бази України. Однак це дає змогу отримати досвід і знання від провідної організації стосовно практики ухвалення стандартів, а також прискорити процес інтеграції ЄС-Україна.
- 2) **Напрямок 2: залучення ключових національних партнерів і зацікавлених сторін та підвищення їх обізнаності щодо цих стандартів за підтримки відповідних міжнародних організацій і донорів.** Це є досить масштабною місією, оскільки застосування / використання стандартів у промисловості по регіонах є дуже складним завданням, але це створить основу для ефективного впровадження стандартів і реальних змін та зеленої трансформації економіки України. Деякі з ключових кроків передбачають активну кампанію з обміну інформацією та знаннями, розвиток потенціалу й співпрацю та взаємодію з ключовими національними промисловими та регіональними зацікавленими сторонами, як-от муніципалітети.

Ці напрями закладені в загальній ННБ, яка, з одного боку, баченням України щодо реконструкції та відновлення, а з іншого – з інтеграцією України на ринок Європейського Союзу. Загалом, безпосередньо та опосередковано, стратегія сприяє зеленому, економічному та соціальному відродженню та відбудові України.

2.2. Заходи та цілі плану реалізації ННБ

Зважаючи на запропоновану стратегію щодо розв'язання питань сталого розвитку у стандартах і технічних регламентах, яка базується на ННБ, **план впровадження** містить два основні напрями.

- **Напрямок 1: відображення та встановлення пріоритетів із визначенням, структуруванням та створенням повного переліку стандартів і ТР для зеленої реконструкції України.**
 - **Результат 1:** розроблення повного репозиторію з вичерпним переліком національних і міжнародних стандартів і технічних регламентів та їх узгодження (чи ні) з чинною системою ТР і стандартів в Україні.
- **Напрямок 2: залучення та підвищення обізнаності щодо цих стандартів серед ключових національних партнерів і зацікавлених сторін за підтримки відповідних міжнародних організацій і донорів.**
 - **Результат 2:** підвищення обізнаності щодо ключових стандартів і технічних регламентів зеленої реконструкції серед ключових національних зацікавлених сторін.

Конкретні цілі та дії в межах кожного з напрямів представлені в табл. 1. Ці дії є категоріями відповідно до:

- **терміну реалізації:** короткострокові (1–2 роки), середньострокові (3–5 років);
- **етапу ситуації в Україні:** відбудова (поки війна в активній фазі й Україна вважається зоною високого ризику для подорожей) або відновлення (після війни, під час мирних або післявоєнних переговорів й Україна вважається зоною низького ризику для подорожей);
- **типу залучених установ:** від ключових національних та регіональних державних інституцій, як-от Міністер-
- ство економіки та/або Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України, до окремих агенцій та регіональних адміністрацій;
- **секторів:** у пріоритетних сферах будівництва та житлового будівництва, енергетики та транспорту;
- **сфер,** пов'язаних із технічними регламентами й стандартами.

2.2.1 Напрямок 1. Відображення та встановлення пріоритетів із визначенням, структуруванням та складанням повного переліку стандартів і ТР для зеленої реконструкції України

Напрямок 1: відображення та визначення пріоритетів.

Результат 1: розроблення повного репозиторію з вичерпним переліком національних і міжнародних стандартів і технічних регламентів та їх узгодження (чи ні) з чинною системою ТР і стандартів в Україні.

Очікуваний результат:

- подано пропозиції до Національної стратегії стандартизації України та Плану заходів щодо системи технічного регулювання на 2025–2030 рр.;
- технічні бар'єри в торгівлі знято;
- зобов'язання України в межах Угоди про асоціацію та угоди АСАА виконано.

Таблиця 1. План впровадження. Напрямок 1

Дії	Національні/ міжнародні інституції, які мають бути залучені	Період / стадія ситуації	Сектор	Сфери	Індикатор прогресу	Очікувані результати
Напрямок 1. Мета 1.1: скласти перелік стандартів УАС, пов'язаних із будівництвом / ІТ-інфраструктурою /						
<ul style="list-style-type: none"> • 1.1.1. Взаємодія з ТК УАС щодо стандартів, які найчастіше використовуються в ЄС, та ефективного впровадження ухвалених стандартів CEN / CENELEC 	<ul style="list-style-type: none"> • CEN / CENELEC • УАС • ТК • Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України • Міністерство економіки України • CE & SS UA • Dakks • Swedac 	Короткостроковий / реконструкція	Усі	Стандарти, керівництво зацікавленими сторонами	Національні стандарти, гармонізовані з європейськими стандартами, повністю ухвалені (відповідно до пріоритетних секторів, визначених національними пріоритетами МОН України та Стратегією CEN / CENELEC-2030)	<ul style="list-style-type: none"> • Технічні бар'єри в торгівлі знято • Зобов'язання України за Угодою про асоціацію виконано
<ul style="list-style-type: none"> • 1.1.2. Надати пріоритет стандартам перекладу 	<ul style="list-style-type: none"> • ТК • УАС • Міністерство економіки • Керівний комітет Національного органу стандартизації 	Короткостроковий / реконструкція	Пріоритетні сектори	Стандарти	Горизонтальні та вертикальні стандарти у пріоритетних секторах ухвалюються як національні стандарти шляхом перекладу	<ul style="list-style-type: none"> • Виконано рекомендації експертів попередньої оцінної місії щодо укладення Угоди АСАА • Зобов'язання України за Угодою про асоціацію виконано • Критерій повноправного членства України в CEN / CENELEC виконано

Дії	Національні/ міжнародні інституції, які мають бути залучені	Період / стадія ситуації	Сектор	Сфери	Індикатор прогресу	Очікувані результати
<ul style="list-style-type: none"> 1.1.3. Скасування національних стандартів, положення яких суперечать положенням відповідних національних стандартів, ідентичних стандартам CEN / CENELEC та ISO 	<ul style="list-style-type: none"> УАС ТК 	Короткостроковий / реконструкція	Пріоритетні сектори	Стандарти	Кількість скасованих національних стандартів у пріоритетних секторах, положення яких суперечать положенням відповідних національних стандартів, ідентичних європейським стандартам CEN / CENELEC	<ul style="list-style-type: none"> Були усунені технічні бар'єри в торгівлі Виконані рекомендації європейських експертів щодо укладення угоди АСАА Забезпечено виконання вимог критеріїв членства в CEN / CENELEC
<ul style="list-style-type: none"> 1.1.4. За потреби включити перекладені стандарти до технічних регламентів Затвердження переліків національних стандартів з метою застосування технічних регламентів, розроблених на основі законодавства ЄС 	<ul style="list-style-type: none"> Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України Міністерство економіки CE & SS UA УАС 	Середньостроковий / реконструкція та відновлення	Пріоритетні сектори	Стандарти й технічні регламенти	Відповідні накази видали Мінекономіки, центральні органи виконавчої влади та СБУ	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Було забезпечено дотримання законодавства ЄС Виконання зобов'язань України в рамках Угоди АСАА та членства в ЄС

Дії	Національні/ міжнародні інституції, які мають бути залучені	Період / стадія ситуації	Сектор	Сфери	Індикатор прогресу	Очікувані результати
<ul style="list-style-type: none"> 1.1.5. Навчання та підвищення кваліфікації зацікавлених сторін у пріоритетних галузях 	<ul style="list-style-type: none"> УАС CE & SS UA Експерти предметної сфери ТК у пріоритетних секторах (див. перелік ТК у додатку В, табл. 4) 	Коротко- й середньостроковий / реконструкція та відновлення	Пріоритетні сектори	Стандарти й технічні регламенти	Кількість проведених вебінарів, тренінгів, консультацій	<ul style="list-style-type: none"> Підвищено освітньо-кваліфікаційний рівень персоналу УАС та рівень знань процесів стандартизації Підвищилась ефективність роботи ТК Підвищено рівень кваліфікації органів влади у формуванні переліків стандартів для застосування ТР у пріоритетних галузях Покращено обізнаність українського малого та середнього бізнесу про можливості та переваги використання стандартів для підвищення конкурентоспроможності та експортного потенціалу

Дії	Національні/ міжнародні інституції, які мають бути залучені	Період / стадія ситуації	Сектор	Сфери	Індикатор прогресу	Очікувані результати
Напрямок 1. Мета 1.2: скласти перелік наявних ТР (включно з регламентами ЄС) для кожного сектора						
<ul style="list-style-type: none"> 1.2.1. Взаємодіяти з відповідними міжнародними та національними інституціями для визначення наявних ТР 	<ul style="list-style-type: none"> Європейська економічна комісія ООХ DG GROW DG TRADE Мінекономіки CE & SS UA НААУ Німецьке агентство з акредитації Шведське агентство з акредитації 	Короткостроковий / реконструкція	Усі	Технічний регламент, управління зацікавленими сторонами	Повна відповідність національних технічних регламентів нормам ЄС	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечено дотримання законодавства ЄС Виконання зобов'язань України в межах АСАА та членства в ЄС
<ul style="list-style-type: none"> 1.2.2. Складіть перелік синергії та прогалів між технічними регламентами України та ЄС 	<ul style="list-style-type: none"> Мінекономіки CE & SS UA 	Короткостроковий / реконструкція	Усі	Технічний регламент	Повна відповідність національних технічних регламентів нормам ЄС	<ul style="list-style-type: none"> Подані пропозиції до Плану заходів щодо розвитку системи технічного регулювання України на 2025–2030 рр. Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечено дотримання законодавства ЄС Виконання зобов'язань України в межах АСАА та членства в ЄС
Напрямок 1. Мета 1.3: визначення будь-яких додаткових керівних стандартів						
<ul style="list-style-type: none"> 1.3.1. Взаємодіяти з відповідними міжнародними та регіональними інституціями, щоб визначити актуальність стандартів зеленої реконструкції в Україні 	<ul style="list-style-type: none"> ISO LEED BREAM CEN, CENELEC ISO IEC ETSI Мінекономіки CE & SS UA DIN SIS 	Середньостроковий / реконструкція та відновлення	Усі	Стандарти ТР, менеджмент зацікавлених сторін	Ухвалено всі актуальні для України стандарти зеленої реконструкції	<ul style="list-style-type: none"> Виконано рекомендації експертів попередньої оцінної місії щодо укладення Угоди АСАА Зобов'язання України за Угодою про асоціацію виконано Критерій повноправного членства України в CEN / CENELEC виконано Підвищення конкурентоспроможності експертів предметної сфери

2.2.2 Напрямок 2. Залучення ключових національних партнерів і зацікавлених сторін та підвищення обізнаності щодо цих стандартів за підтримки відповідних міжнародних організацій і донорів

Напрямок 2. Залучення та підвищення обізнаності щодо зелених стандартів і ТР

Результат 2: підвищення обізнаності щодо ключових стандартів і ТР зеленої реконструкції серед ключових національних зацікавлених сторін

Очікувані результати:

- подано пропозиції до Національної стратегії стандартизації України та Плану заходів щодо розвитку системи технічного регулювання на 2025–2030 рр.;
- технічні бар'єри в торгівлі знято;
- зобов'язання України за Угодою про асоціацію виконано.

Таблиця 2. План впровадження. Напрямок 2

Дії	Національні/ міжнародні інституції, які мають бути залучені	Період / стадія ситуації	Сектор	Сфери	Індикатор прогресу	Очікувані результати
Напрямок 2. Мета 2.1: підвищення обізнаності зацікавлених сторін в Україні про “розумні міста”						
<ul style="list-style-type: none"> 2.1.1. Підвищувати обізнаність щодо концепції та стандартів, пов'язаних із “розумними містами” 	<ul style="list-style-type: none"> CE & SS UA CEN/CENELEC УАС 	Короткостроковий / реконструкція	Будівництво та житлове будівництво	Підвищення обізнаності	Семинар відбувся	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечена відповідність законодавству ЄС Виконані рекомендації експертів попередньої оцінної місії щодо укладення Угоди АСАА Зобов'язання України за Угодою про асоціацію виконані Критерій повноправного членства України в CEN / CENELEC виконаний Підвищення конкурентоспроможності експертів предметної сфери

Дії	Національні/ міжнародні інституції, які мають бути залучені	Період / стадія ситуації	Сектор	Сфери	Індикатор прогресу	Очікувані результати
<ul style="list-style-type: none"> 2.1.2. Провести вебінар щодо стандартів і ТР, пов'язаних з проєктуванням "розумних" будівель 	<ul style="list-style-type: none"> CE & SS UA CEN/CENELEC УАС 	Короткостроковий / реконструкція	Будівництво та житлове будівництво	Підвищення обізнаності	Семинар відбувся	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечена відповідність законодавству ЄС Виконані рекомендації експертів попередньої оцінної місії щодо укладення Угоди АСАА Підвищення конкурентоспроможності експертів предметної сфери
Напрямок 2. Мета 2.2: розвиток обізнаності про екологічні стандарти серед зацікавлених сторін в Україні						
<ul style="list-style-type: none"> 2.2.1. Провести семінар з ключових тем, пов'язаних із ННБ, яка, можливо, міститиме вказівки щодо екологічних закупівель 	<ul style="list-style-type: none"> Мінекономіки CE & SS UA CEN/CENELEC УАС 	Короткостроковий / реконструкція	Усі	Підвищення обізнаності	Семинар відбувся	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечена відповідність законодавству ЄС Виконані рекомендації експертів попередньої оцінної місії щодо укладення Угоди АСАА Зобов'язання України за Угодою про асоціацію виконані Критерій повноправного членства України в CEN / CENELEC виконані Підвищення конкурентоспроможності експертів предметної сфери

Дії	Національні/ міжнародні інституції, які мають бути залучені	Період / стадія ситуації	Сектор	Сфери	Індикатор прогресу	Очікувані результати
<ul style="list-style-type: none"> 2.2.2. Проведення семінару з ключових "горизонтальних" тем, пов'язаних із ННБ, вуглецевим слідом, енергоефективністю 	<ul style="list-style-type: none"> CE & SS UA CEN/CENELEC УАС 	Короткостроковий / реконструкція	Усі	Підвищення обізнаності	Семинар відбувся	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечена відповідність законодавству ЄС Виконані рекомендації експертів попередньої оцінної місії щодо укладення Угоди АСАА Зобов'язання України за Угодою про асоціацію виконані Критерій повноправного членства України в CEN / CENELEC виконаний Підвищення конкурентоспроможності експертів предметної сфери
Напрямок 2. Мета 2.3: взаємодія із закупівельними агентствами						
<ul style="list-style-type: none"> 2.3.1. Зустріч із закупівельними агентствами для підвищення обізнаності щодо критеріїв стійкості для реконструкції 	<ul style="list-style-type: none"> CEN/CENELEC CE & SS UA УАС 	Середньостроковий / реконструкція та відновлення	Усі	Підвищення обізнаності, керівництво зацікавленими сторонами	Відбулися зустрічі, проаналізували пропозиції	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечена відповідність законодавству ЄС
<ul style="list-style-type: none"> 2.3.2. Семінар та узгодження Директиви ЄС про державні закупівлі (2014/24/ЄС) 	<ul style="list-style-type: none"> CEN/CENELEC CE & SS UA 	Середньостроковий / реконструкція та відновлення	Усі	Підвищення обізнаності	Відбувся семінар	<ul style="list-style-type: none"> Підвищена обізнаність українського малого та середнього бізнесу про публічні закупівлі
<ul style="list-style-type: none"> 2.3.3. Розробити посібник із застосування стандартів для підтримки державних закупівель 	<ul style="list-style-type: none"> CEN/CENELEC Мінекономіки CE & SS UA УАС 	Середній / реконструкція та відновлення	Усі	Матеріал	Розроблено посібник із застосування стандартів для забезпечення державних закупівель	<ul style="list-style-type: none"> Усунені технічні бар'єри в торгівлі Забезпечена відповідність законодавству ЄС Підвищення конкурентоспроможності експертів предметної області

3 Узгодження плану впровадження з іншими політиками та ініціативами

3.1. Інші актуальні національні й галузеві програми та ініціативи у сфері стандартів та зеленої реконструкції в Україні

План впровадження розроблено з урахуванням центральних національних стратегій і нормативних актів. У цьому розділі розглядаються пов'язані програмні документи (крім стандартів і технічних регламентів), які мають велике значення для зеленої реконструкції та відновлення в Україні. Основні з них:

- **Національна економічна стратегія до 2030 р.**⁷ План впровадження сприятиме пріоритетам стратегії, як-от розвиток промисловості, видобутку корисних копалин, інфраструктури, транспорту, енергетики, інформаційно-комунікаційних технологій, креативних індустрій та послуг. Стратегія враховує важливі наскрізні сфери: цифровізацію, зелений курс, розвиток бізнесу та збалансований регіональний розвиток, які також є частиною проекту.
- **План відновлення України, Національна рада з відновлення України, липень 2022 р.**⁸ План впровадження сприятиме досягненню 3 основних цілей відновлення: 1) стійкість – забезпечення економічної, соціальної та екологічної стійкості в марафоні до перемоги; 2) відновлення – пошук ефективних рішень для якнайшвидшого відновлення важливих економічних і соціальних процесів та природних екосистем; 3) модернізація та зростання. Проект дотримуватиметься більшості керівних принципів плану відновлення України, як-от: негайний початок і поступовий розвиток; нарощування справедливого добробуту; інтеграція в ЄС; відбудова кращого, ніж було, в національному та регіональному масштабах; стимулювання приватних інвестицій.
- **Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 рр.**⁹ План сприятиме стратегії, яка наголошує на необхідності підтримки регіонального розвитку з метою підвищення конкурентоспроможності ключових стратегічних секторів, до яких входять пріоритетні сектори.
- **Стратегію інноваційного розвитку України на період до 2030 року**¹⁰ Реалізація сприятиме стратегії, де окреслені пріоритетні сектори, які мають підтримувати високий потенціал інтеграції інноваційних технологій для модернізації продуктів, процесів та послуг, збільшення потужності.
- **Стратегія розвитку сфери інноваційної діяльності на період до 2030 р.**¹¹ Головною метою стратегії є побудова національної інноваційної екосистеми для забезпечення швидкої та якісної трансформації креативних ідей в інноваційні продукти та послуги, підвищення рівня інноваційності національної економіки, яка житиметься шляхом залучення венчурного бізнесу та галузевої організації. План впровадження сприятиме досягненню її цілей шляхом розвитку потенціалу на рівні стандартів і технічних регламентів.
- **Поглиблена та всеохопна зона вільної торгівлі (DCFTA) як частина Угоди про асоціацію між Європейським Союзом та Україною**, що була підписана у 2014 р., є важливою угодою для торгівлі в сільському господарстві (та інших секторах) між двома сторонами. ЄС відкрив тарифні квоти на безмитний імпорту основних українських агропродовольчих товарів, як-от зерно, м'ясо-молочна продукція, цукор, і надає вільний доступ для інших. Україна знизила імпорнтні мита на низку товарів, імпортованих з ЄС. Приблизно 40 % імпорнтних мит, пов'язаних із сільськогосподарською продукцією, були знижені до нуля відразу після набуття Угодою чинності, а майже половина імпорнтних мит буде скасована протягом перехідного періоду. У світлі отримання Україною статусу кандидата в ЄС наразі це дуже важливо. Україна також підписала 24 червня 2010 р. Угоду про вільну торгівлю (FTA) з Європейською асоціацією вільної торгівлі (EFTA), що набрала чинності з 1 червня 2012 р. У FTA розглядаються пріоритетні сектори з Плану впровадження та ННБ.
- **Національний план дій з охорони навколишнього природного середовища на період до 2025 р.** Стратегія визначає підтримку й захист довкілля, енергоефективності та будівельного сектора.
- **Стратегія–2030 CEN / CENELEC**¹⁴ охоплює часовий горизонт у десять років, з 2021 по 2030 рр., що дає нам змогу вирішувати довгострокові стратегічні виклики. Водночас Стратегія–2030 задумана як живий документ, що дає змогу CEN і CENELEC адаптуватися та реагувати на зміну зацікавлених сторін і потреб ринку в гнучкий та оперативний спосіб. Тож реалізація цієї Стратегії відбуватиметься за модульним, поетапним підходом із достатньою кількістю положень для регулярного перегляду, оцінювання та за потреби зміни пріоритетів.
- **“Блакитна настанова” із впровадження правил ЄС щодо продуктів** – 2022.¹⁵
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 22.09.2021 № 1145-р **“Про затвердження плану заходів щодо розвитку системи технічного регулювання на період до 2025 року”**.¹⁵

7 <https://www.kmu.gov.ua/en/news/denis-shmigal-uryad-zatverdiv-nacionalnu-ekonomichnu-strategiyu-do-2030-roku>

8 https://global-uploads.webflow.com/621f88db25fbf24758792dd8/62c166751fcf41105380a733_NRCpercent20Ukrainepercent27percent20Recoverypercent20Planpercent20blueprint_ENG.pdf

9 <https://decentralization.gov.ua/en/news/12680>

10 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/en/526-2019-p?lang=uk#Text>

11 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/526-2019-p#Text>

12 EFTA – міжурядова організація Ісландії, Ліхтенштейну, Норвегії та Швейцарії

13 <https://www.efta.int/free-trade/free-trade-agreements/ukraine>

14 https://www.cenelec.eu/media/CEN-CENELEC/Publications/cen-clc_strategy2030.pdf

15 https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?toc=OJ%3AC%3A2022%3A247%3ATOC&uri=uriserv%3AOJ.C_.2022.247.01.0001.01.ENG

16 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1145-2021-%D1%80#Text>

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 9 лютого 2024 р. № 133-р "Про затвердження плану заходів з виконання рекомендацій Європейської Комісії, представлених у Звіті про прогрес України в рамках Пакета розширення Європейського Союзу 2023 року".¹⁷
- Постанова Кабінету Міністрів України від 25 жовтня 2017 р. № 1106 "Про виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Сою-

зом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони".¹⁸

- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 16 лютого 2024 р. № 137-р "Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2024 рік",¹⁹ пункт 11 про стандарти, що стосуються пріоритетних секторів промислової продукції України.

3.2. Програми ЮНІДО та інших міжнародних організацій (і донорів), що сприяють зеленій реконструкції в Україні (особливо пов'язані з QI / TP та стандартами)

У цьому розділі підсумовуються ключові програми й розробки ЮНІДО та інших міжнародних донорів, що діють в Україні, які стосуються Плану впровадження стандартів і технічних регламентів, а також наводяться сектори, на яких зосереджений Плану впровадження.

ЮНІДО:

Україна є членом ЮНІДО з 1966 р., а з 1999 р. у Києві в Міністерстві економіки України розташований її координаційний пункт. ЮНІДО має досвід у розробленні та реалізації низки проєктів технічної допомоги в країні, а також регіоні. Зараз ЮНІДО реалізує в Україні такі проєкти:

- Екстрена допомога для 3D-друку протезів та створення робочих місць в Україні, Трастовий фонд Японії (2023 – 2024 рр.);
- Розширення економічних можливостей жінок і молоді в Західній Україні для інклюзивного та сталого розвитку, EURO IDF (2023-2027);
- Глобальна інноваційна програма чистих технологій для МСП в Україні, GEF (2016 – 2024 рр.);
- Впровадження стандарту системи енергоменеджменту в українській промисловості, GEF (2023);
- Екологічно безпечне управління та остаточне видалення поліхлорованих біфенілів (ПХБ), GEF (2014 – 2023 рр.);
- Низьковуглецева економіка України для запобігання змінам клімату: сприяння інвестиціям для розширення масштабів інноваційних чистих технологій для низьковуглецевої економіки та кліматичних дій, GEF (2020 – 2026 рр.);
- Глобальна програма екоіндустріальних парків в Україні, що є частиною Глобальної програми екоіндустріальних парків (GEIPP), SECO (2019 – 2024 рр.);

- Розбудова промислового потенціалу, політичні поради та діагностика для зеленого відновлення України, EURO Трастовий фонд (2023 р.);
- Глобальна програма якості та стандартів України, фаза II. Покращення торгівлі для більш розумного відновлення: покращення якості та відповідності стандартам ягід і горіхів, SECO (2023 – 2027 рр.);
- Посилення стійкості та конкурентоспроможності української інфраструктури якості, EURO Трастовий фонд (2023 – 2024 рр.);
- Проєкт відновлення зеленої промисловості в Україні шляхом передачі технологій та спільного створення нових підприємств із приватними підприємствами Японії, Японія (2024 – 2029 рр.);
- Впровадження стандарту систем енергоменеджменту в промисловості України, UKR IEE 120321, UNIDO.

Інші

- EU4Environment:²⁰ Зелена економіка в східних країнах-партнерах. Програма спрямована на те, щоб допомогти шести країнам-партнерам зберегти свій природний капітал і підвищити екологічний добробут людей, підтримуючи дії, пов'язані з навколишнім середовищем, демонструючи та відкриваючи можливості для більш екологічного зростання, а також створюючи механізми для кращого управління ризиками та впливом на навколишнє середовище. Партнери-виконавці: OECD, UNECE, UNEP, ЮНІДО, Світовий банк (2019 – 2024 рр.);
- Швейцарсько-українська програма "Торгівля з висою доданою вартістю від органічного та молочного сектора в Україні" (QFTP).²¹ Загальна мета полягає в тому, щоб збільшити торгівлю доданою вартістю від органічного та молочного секторів як на внутрішньому, так і на експортних ринках шляхом покращення

якості та безпеки продукції в органічному та молочному секторі та збільшення можливостей торгівлі на внутрішньому та експортному ринках споживчими продуктами з органічної та молочної продукції;

- Програма USAID з аграрного та сільського розвитку (USAID AGRO). Фінансується USAID та виконується Chemonics International. Метою USAID AGRO є прискорення економічного розвитку сільських українських громад, що потребують найбільшої підтримки, шляхом покращення управління в сільськогосподарському секторі, що сприятиме розвитку більш продуктивних, сучасних та прибуткових мікро-, малих та середніх сільськогосподарських підприємств, успішно інтегрованих в конкурентні українські та міжнародні ринки;
- Посилення інституційної спроможності інфраструктури якості України, що виконується Swedac (Шведське агентство з акредитації) та SIS (Шведський інститут стандартів). Метою проєкту є підтримка інституцій інфраструктури якості України на шляху до єдиного ринку ЄС;
- Застосування та імплементація Угоди про асоціацію між Україною та ЄС у сфері торгівлі,²² що реалізована GIZ. Метою проєкту є усунення адміністративних і технічних бар'єрів у торгівлі та підвищення профе-

сійної спроможності працівників Мінекономіки щодо технічного регулювання, обізнаності та комунікації підприємців з питань технічного регулювання, оцінки відповідності, стандартизації та ринкового нагляду, покращення комунікації між бізнесом та державними установами у сфері технічного регулювання та наближення до АСАА у трьох визначених секторах (машинобудування, LVD, EMC);

- Стандарти якості для збільшення торгівлі в країнах Східного партнерства²³ (2022 – 2025 рр.), реалізовані РТВ. Мета: сприяти створенню вартості, продуктивності та інновацій, щоб адаптувати діяльність та процеси інституцій з покращення якості країн Східного партнерства до рівня передового міжнародного та європейського досвіду.
- Результати: 1. Підсилена спроможність установ інфраструктури якості надавати послуги, особливо у сферах Європейської зеленої курсу (наприклад, циркулярна економіка, енергоефективність, сільськогосподарська продукція та харчова продукція). 2. Підвищення обізнаності про роль інфраструктури якості для створення вартості, продуктивності та інновацій серед політиків, постачальників інфраструктури якості та промисловості. 3. Країни налагодили співпрацю між установами інфраструктури якості, політиками та промисловістю.

17 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/133-2024-%D1%80#Text>
 18 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1106-2017-%D0%BF#Text>
 19 <file:///C:/Users/Lenovo/Downloads/65cf913135996125931042.pdf>
 20 <https://www.eu4environment.org/about/>
 21 <https://qftp.org/en/about-the-program/>

22 <https://www.giz.de/en/worldwide/64066.html>
 23 <https://www.eastern-partnership.ptb.de/about-the-project/>

Словник термінів

ACAA	Угода про оцінку відповідності та прийнятність промислової продукції
CEN	Європейський комітет зі стандартизації
CENELEC	Європейський комітет з електротехнічної стандартизації
CE & SS UA	Центральні органи виконавчої влади та Служба безпеки України (за згодою), до компетенції яких належить технічне регулювання в окремих сферах діяльності
CPR	Регламент (ЄС) щодо будівельних виробів
DAKks	Німецьке агентство з акредитації
DG-GROW	Генеральний директорат (ЄС) з питань внутрішнього ринку, промисловості, підприємництва та МСП
DG-TRADE	Генеральний директорат (ЄС) з питань торгівлі
DIN	Німецький інститут стандартизації (Deutsches Institut für Normung, DIN)
ДСТУ	Український НОС (див. також ДП “УкрНДНЦ”, УАС)
DTR	Департамент технічного регулювання (ДТР) МЕРТ
EA	Європейська акредитація
EBRD	Європейський банк реконструкції та розвитку
EFF	Механізм розширеного фінансування (МВФ)
EIB	Європейський інвестиційний банк
EMC	Електромагнітна сумісність
EPS	Пінополістирол
ESS	Європейська система стандартизації
ETSI	Європейський інститут телекомунікаційних стандартів
ЄС / EU	Європейський Союз
FIEC	Європейська федерація будівельної промисловості
FSC	Лісова опікунська рада
ВВП	Валовий внутрішній продукт
GIZ	Німецьке товариство міжнародного співробітництва (Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit)
GQSP	Глобальна програма якості та стандартів
IAF	Міжнародний форум з акредитації
IEC	Міжнародна електротехнічна комісія
ILAC	Міжнародне співробітництво з акредитації лабораторій
МВФ	Міжнародний валютний фонд
ISO	Міжнародна організація зі стандартизації
KfW	Кредитна установа для відбудови, державний банк уряду Федеративної Республіки Німеччини
LO-NMI	Організація зв'язку: Національний інститут метрології
LVD	Директива (ЄС) щодо низьковольтного обладнання
MADCPU	Міжвідомча координаційна платформа донорів для України
MD	Директива (ЄС) про машини та механізми
ME	Міністерство економіки України ²⁴

²⁴ Це нинішня назва міністерства, раніше воно називалося Міністерство економічного розвитку, торгівлі та агропромисловості, а ще раніше – Міністерство економічного розвитку і торгівлі.

Min Com and Dev	Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України
MID	Директива (ЄС) про засоби вимірювальної техніки
MLA	Багатостороння угода про визнання
MRA	Угода про взаємне визнання
MSB	Орган ринкового нагляду
НААУ	Національне агентство з акредитації України
NAWI	Неавтоматичні зважувальні прилади
ННБ	Національна нормативна база стандартів і технічних регламентів для зеленої реконструкції України
NQI	Національна інфраструктура якості
НОС / НОС	Національний орган стандартизації
OIML	Міжнародна організація законодавчої метрології
PEFC	Програма схвалення лісової сертифікації
PTB	Фізико-технічний федеральний інститут Німеччини (Physikalisch-Technische Bundesanstalt)
QI	Інфраструктура якості
R&D	Дослідження та розробки
RoHS	Директива (ЄС) про обмеження використання певних небезпечних речовин в електричному та електронному обладнанні
SDG	Цілі сталого розвитку (ООН)
SIS	Шведський інститут стандартизації
SE UkrNDNC	НОС України (див. також УАС)
SECO	Державний секретаріат Швейцарії з економічних питань
Swedac	Шведське орган з акредитації
TBD	Потребує уточнення
TBT	Угода про технічні бар'єри в торгівлі (COT)
TK	Технічні комітети
TP	Технічні регламенти
УАС	Українське агентство зі стандартизації
УАС / NSB	Українське агентство зі стандартизації / Національний орган стандартизації
UK	Сполучене Королівство Великої Британії та Північної Ірландії
ООН	Організація Об'єднаних Націй
UNECE	Європейська економічна комісія ООН
ЮНІДО	Організація Об'єднаних Націй з промислового розвитку
VSS	Добровільний стандарт сталого розвитку
WELMEC	Організація зі сприяння європейському співробітництву у сфері законодавчої метрології
WTO	Світова організація торгівлі
XPS	Екструдований пінополістирол

Додаток А: Перелік стандартів у Національній нормативній базі

Таблиця 3:4. Перелік стандартів у Національній нормативній базі для зеленої реконструкції

«Горизонтальні» стандарти рівня 1 (застосовуються до всіх секторів)		
ISO 20400 Стійкі закупівлі. Настанови		
IWA 42 Net Zero. Настанови		
ISO 9001 Система управління якістю транспорту. Вимоги		
ISO 14001 Системи управління навколишнім середовищем. Рекомендації щодо використання		
ISO 14044 Екологічне управління. Оцінювання життєвого циклу. Приклади застосування		
ISO 50001 Системи енергетичного менеджменту. Вимоги та настанова щодо використання		
ISO 21928-2 Індикатори стійкості — основа для розроблення індикаторів для будівельних робіт		
ISO 26000 Настанова щодо соціальної відповідальності		
ISO 14064-1 Парникові гази. Вимоги та настанови щодо кількісного визначення і звітності про викиди та видалення парникових газів на рівні організації		
ISO Guides: 64:2008 ...Настанови щодо врахування екологічних питань у стандартах на продукцію, 82:2019 ... сталість у стандартах, 71:2014 ...доступність у стандартах, 84:2020 ...зміна клімату в стандартах		
EN ISO 14067 Парникові гази. Вуглецевий слід продукції. Вимоги та настанови щодо кількісного визначення		
EN 60068 Випробування на вплив зовнішніх чинників		
Рівень 2. Приклади галузевих стандартів		
Будівництво / Житло	Транспорт	Енергетика
EN 15643 Стійкість будівельних робіт. Основи для оцінювання будівель та інженерних споруд	ISO 37106 Сталі міста та громади. Керівництво зі створення інтелектуальних операційних моделей міст для сталих громад	IEC 62430 Екологічно свідоме проектування (ECD). Принципи, вимоги та настанови
EN 15804 Будівельні залізні вироби. Екологічні декларації продукції. Правила категорій продуктів для будівельних залізних виробів	ISO 37120 Сталі міста та громади. Показники міських послуг і якості життя	Директива про стимулювання використання енергії з відновлюваних джерел (RED II) (2018/2001/ЄС)
EN Стійкість будівельних робіт. Оцінювання екологічних характеристик будівель. Метод розрахунку	ISO 37122 Сталі міста та громади. Показники для розумних міст	Директива про енергоефективність (EED) (2012/27/ЄС)
EN 16309 Стійкість будівельних робіт. Оцінювання соціальних характеристик будівель. Методика розрахунку	ISO 20121 Системи менеджменту сталого розвитку подій. Вимоги та рекомендації	Директива про спільні правила внутрішнього ринку електроенергії (2019/944/ЄС)
BREEAM (Метод оцінки екологічної ефективності будівель)		
LEED (Супровід у сфері енергоефективного та екологічного проектування)		
ISO 16346 Енергетична ефективність будівель. Оцінка загальної енергетичної ефективності		
EN 16247-1 Енергетичні аудити.. Загальні вимоги		
EN 16247-2 Енергетичні аудити. Будівлі		
Директива про енергетичні характеристики будівель (2018/844/ЄС)		
Регламент будівельної продукції (CPR) (ЄС) № 305/2011		

Рівень 3. Стандарти “продукції”, що стосуються конструкції, специфікацій матеріалів і методів будівництва		
Будівництво / Житло	Транспорт	Енергетика
1. Проектування EN 16798 Енергетична ефективність будівель. Вентиляція будівель	EN 16247-4 Енергетичні аудити. Частина 4. Транспорт	IEC 61400-x Вітрові турбіни
EN 16757 Стійкість будівельних робіт. Екологічні декларації продукту. Категорії продукту для бетону та бетонних елементів	EN 13816 Перевезення. Логістика та послуги. Громадський пасажирський транспорт. Визначення, цільова призначеність і кількісне оцінювання якості наданих послуг	EN 50530 Загальна ефективність підключених до мережі фотоелектричних інверторів
EN 16904 Пластикові трубопровідні системи. Екологічні декларації про продукт. Правила категорії продуктів, які доповнюють EN 15804, для пластикових трубопровідних систем усередині будівель	EN 16258 Методика розрахунку та декларування енергоспоживання та викидів парникових газів транспортних послуг (вантажних та пасажирських)	EN 62109 Безпечність силових перетворювачів, застосовуваних у фотоелектричних системах
EN 17610:2022 Будівельні залізні вироби. Екологічні декларації продукції. Правила категорій продуктів, що доповнюють EN 15804 для будівельних залізних виробів	EN 16157-1 Інтелектуальні транспортні системи. Специфікації обміну даними DATEX II для керування дорожнім рухом та інформації про дорожній рух	EN 62446 Фотоелектричні (PV) системи. Вимоги до тестування, документації та технічного обслуговування
EN 17213:2020 Вікна та двері. Екологічні декларації продукції. Правила визначення категорії вікон та дверних блоків для пішоходів	Директива про чисті транспортні засоби (CVD) (2019/1161)	IEC 61683 Системи фотоелектричні. Джерела стабілізованого енергоживлення. Процедура визначення ефективності
Сертифікація системи ведення лісового господарства	Директива про розгортання інфраструктури для альтернативних видів палива (AFID) (2014/94/ЄС)	IEC 61727 Системи фотоелектричні. Характеристики точок підключення до інженерних мереж
Програма схвалення систем сертифікації лісів (PEFC)	Норми викидів CO2 для легкових автомобілів і мікроавтобусів (Директива (ЄС) 2019/631)	IEC 62386 Цифровий адресний інтерфейс освітлення
EN 12831-1 Енергоефективність будівель. Метод розрахунку проектного теплового навантаження. Теплове навантаження, Модуль М3-3		
EN 15232-1 Енергоефективність будівель. Частина 1. Вплив автоматизованих систем моніторингу та управління будівлями		
Використання Єврокодів		
2. Стандарти щодо матеріалів, зокрема:		
<ul style="list-style-type: none"> • конструкційна сталь • цемент • бетон • термоблоки 		
3. Методи будівництва		

Додаток В: Перелік технічних комітетів у пріоритетних секторах для навчання та професійного розвитку

Таблиця 4. Список технічних комітетів у пріоритетних секторах для навчання та професійного розвитку

Напрямок	Дії	Сектор	ТК
Відображення та пріоритезація	Навчання та підвищення кваліфікації зацікавлених сторін у пріоритетних галузях	Будівництво та житлове будівництво	<p>ТК 165 Безпека та життєздатність міст і громад, інтелектуальні міські інфраструктури, автоматизовані системи управління будівлями (неактивний)</p> <p>ТК 300 Двері та вікна</p> <p>ТК 301 Металобудівництво</p> <p>ТК 302 Енергоефективність будівель і споруд</p> <p>ТК 303 Будівельні конструкції</p> <p>ТК 304 Захист будівель і споруд</p> <p>ТК 305 Будівельні вироби та матеріали</p> <p>ТК 306 Інженерні мережі та споруди</p> <p>ТК 307 Автомобільні дороги та транспортні споруди</p> <p>ТК 308 Інженерні вишукування в будівництві</p> <p>ТК 309 Будівельні технології</p> <p>ТК 313 Житлове будівництво</p> <p>ТК 314 Планування територій та населених пунктів (неактивний)</p> <p>ТК 315 Засоби техногенної безпеки будівель і споруд</p> <p>ТК 316 Цивільний проект</p> <p>ТК 317 Технічні аспекти стандартизації у будівництві та промисловості будівельних матеріалів (неактивний)</p> <p>ТК 318 Будівництво об'єктів видобутку, транспортування та зберігання нафти і газу</p> <p>ТК 319 Експертиза містобудівної та проектної документації на будівництво</p> <p>ТК 320 Об'єкти спеціального призначення</p> <p>ТК 321 Будівництво мостів</p>
		Енергетика	<p>ТК 48 Енергозбереження</p> <p>ТК 197 Водневі технології</p> <p>ТК 198 Тверде відновлюване паливо та біопаливо</p>
		Транспорт (включно з технікою)	<p>ТК 16 Крани, підйомні пристрої та відповідне обладнання</p> <p>ТК 25 Пожежна безпека та протипожежна техніка</p> <p>ТК 26 Експлуатація аварійної техніки (неактивний)</p> <p>ТК 27 Продукція важкого електромашинобудування (неактивна)</p> <p>ТК 69 Трактори та сільськогосподарські машини</p> <p>ТК 75 Верстати</p> <p>ТК 80 Дорожній транспорт</p> <p>ТК 83 Вагони</p> <p>ТК 98 Засоби та системи автоматизації технологічних процесів, пакування та контейнеризації</p> <p>ТК 104 Ліфти, ескалатори та пасажирські конвеєри</p>

Vienna International Centre
Wagramerstr. 5, P.O. Box 300,
A-1400 Vienna, Austria

+43 1 26026-0

www.unido.org

unido@unido.org

UNITED NATIONS
INDUSTRIAL DEVELOPMENT ORGANIZATION